

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POŚWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATY I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kawiarnie i biura ogłoszeń: w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od 8—10 wiecz. Reklamów nie zwraca.

PRENUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odroczem do domów. Zagrańca, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60. Zmiana adresu kop. 20.
Listów nieterminowych lub niedostarczających optyczną redakcja nie przyjmuje

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz nettoowy jednodzienny lub jego miesiąc: Nadane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem, 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 10. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wiersz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50 proc. drożej. Za dotychczasowe prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

Agencje: w Rakowie, Nowogrodsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. Cena pojedynczego egzemplarza kop 3.

TEATR KINEMATOGRAF PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 343.

Program od soboty 15 do poniedziałku 17 Listopada 1913 roku włącznie

Tygodnik Gaumont'a ostatnie nowości (znatury)
KONSKIE LEKARSTWO (bardzo komicz.)
PODCIĘTE SKRZYDŁA

Wzruszający dramat w 3-ch częściach.

Na scenie: „Cyrulik ze Zwierzyńca“ Obrazek ludowy w 1-ym akcie.

Anons: 18 Listopada 1913 r. benefis Kamila Preisnera daną będzie doskonała farsa w 3-ch aktach M. Henquena. p. t. „20 dni kozy“.

TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO
II Aleja № 43. Najstarszy w Królestwie
Telefon № 4-77.

Program od soboty 15 do wtorku 18 Listopada 1913 roku (włącznie).

Za drzwiami salonu, albo „Koralaj i S-ka“

Wybitny dramat współczesny w 4-ch częściach.

Prens i szpilka Komedja R. Preisa II Dziełach Pathe № 240a. Sprawy białe — Kronika.

Na scenie: **WIOSENNE ROZKOSZE**. Farsa Ruszkowskiego

Rad program Na scenie: **Tylko do poniedziałku (włącznie) Występy P. p. URSY** Doskonałych dwościstów operetkowych rosyjskich.

II-ga Aleja № 38. — Telefon № 497.

TEATR URANJA

Program od soboty 15 do poniedziałku 17 Listop. (włącznie)

OKROPNE PODEJRZENIE

Wybitny dramat w 3-ch dużych częściach.

TYGODNIK GAUMONT'A (Natura)
POLIDOROWI CIEPŁO (bardzo wesołe)

Na scenie: pod artystycznym kierunkiem Al. Alisiewiczza.

PIĘKNY SEN

1-szy raz I NOWOŚĆ! 1-szy raz

Liryczna Operetka w 1-ym akcie Falla.

Anons: we Wtorek 18 b. m. demonstrować będziemy wspaniały Dramat p. t. „DZUMA“ w Indjach w 4-ch dużych częściach.

Jedyny w Częstochowie
LEKARZ DENTYSTA
chrześcijański
STEFAN BARYLSKI
II Aleja 43 (Odeon) tel. 611.
Leczenie. Zęby sztuczne. Wyjmowanie bez bólu. Przyjmuje 9—11 i 3—8 p. p.

A. DĘBICKI Geometra
przysięgły
Teatralna 23 m. 14, parter. Tel. 602.
Wykonuje wszelkie roboty nieliczne.

Gabinety Lecznico-Dentystyczne
R. Filipowicza
II-ga Aleja N-r. 24, telefon 482.
Przyjmuje:
D. FILIPOWICZ od 10—11 i od 3—6 p. p.
asyst. Lek.-Dent. 9—11 i od 3—7 po połud.

Kobiety a mężczyźni.

Nowy przyczynek o tylokrotnie poruszanej kwestji właściwości duchowych, kobiety w stosunku do właściwości duchowych mężczyzny zamieszcza psycholog angielski West w jednym z pism naukowych. Nawiązuje on swoje badania do badań dwóch holenderskich uczonych, którzy przysięgli do przeswiadczenia, że kobieta jest drażliwsza, impulsywniejsza, więcej współczująca i religijna, posiadająca więcej taktu, mniej krytyczność i zapominająca łatwiej to, co czytała, aniżeli mężczyzna. Na podstawie badań ściślejszych przyszedł West do

przekonania, że kobieta przewyższa pod wielu względami mężczyznę. Pod względem bystrości zmysłów jest ona zbliżona wielce do pierwotnych generacji, które były skazane w swej uciążliwej walce o byt-tylko na doskonale rozwinięte zmysły. Na podstawie wiedzy da się również stwierdzić, że wrażliwość kobiety co do odczucia bólu lub rozkoszy jest u kobiety znacznie większa, aniżeli u mężczyzny. Te właściwości dadzą się wybornie skontatować przy badaniu działalności pulsu i oddechu kobiecego. Kobieta — myśli mniej i skazana — jest zresztą więcej na kierowanie się u uczuciem, aniżeli mężczyzna. A jak przedstawia się sprawa z rozumem kobiecym? West rozpatruje kwestję pamięci u obu płci.

Istnieją dwa rodzaje pamięci: pamięć dla rzeczy bezzmysłnych jak siwa potoczne liczby i t. d. i pamięć związku myśli logicznych. Uczony ten, czyniąc doświadczenia kazał kilkuset osobom odczytywać jakis utwór w gazecie, zawierający duże myśli i badał następnie, co która z osób zapamiętała.

Kobiety zatrzymały bez wyjątku mniej treści, aniżeli mężczyźni; gdy jednak to samo doświadczenie w sprawach bezzmysłnych to kobiety odniosły tu zwycięstwo. Ażeby badanie to przeprowadzić ściślej jeszcze czynił West doświadczenia z 500 kobietami i tyluż mężczyznami i badał, ile zadań rachunkowych rozwiąza w ciągu 5 minut.

Okazało się co następuje: 10 kobiet

rozwiązało 3 zadania w 9 minutach 20 w. 3 m. 11 | 4, 30 w 31 | 2, 45 w 4, min., 50 w 41 | 4 60 w 1 | 2 70 w 5 m., 60 w 5 1 | 2, 50 w 5 3 | 4, 45 w 6 m. 39 w 7 1—2 20 w 6 3 | 5 i 10 w minutach.

Otóż z powyższego wynika że prawie wszystkie kobiety stały na równym poziomie. U mężczyzny było inaczej, najgorszym rezultatem było rozwiązanie 2 zadań a najlepszym 9 w 5 minutach.

Najlepsze kobiety są mądrzejsze od najgłupszych mężczyzn a z drugiej strony najmądrzejszej kobiecie daleko jest do najmądrzejszego mężczyzny.

Te same spostrzeżenia zauważyć można w wyższych szkołach edukacyjnych. Dziewczęta dostarczają prace przeciętnie lepsze niż chłopcy, wyróżniają się one w literaturze i językach, dwóch rodzajach wiedzy do której potrzeba specjalnego rodzaju uzdolnienia pamięciowego; ale jeżeli chodzi o nadzwyczajne wyniki z innych fachów wiedzy, to widzimy przewagę chłopców. Tak zatem kobieta jest i pozostanie królową w dziedzinie uczuciowości i zmysłów, nigdy nie może ona podnieść się do wyższych koncepcji ściśle rozumowanych. West jest zatem słusznego zdania aby edukacja kobiet była przystosowana do ich właściwości duchowych, aby dziewczęta nie rywalizowały z chłopcami, lecz starały się o uszlachetnienie, wysubtelnienie i podniesienie do potęgi udzielonych im przez naturę właściwości serca.

Żydzii w szkolnictwie.

W „Gazecie Porannej“ p. B. Jarochowski zwraca uwagę, że żydzi w Galicji mają nietylko stanowisko panujące w handlu i przemyśle i że coraz więcej wielkiej i drobnej własności rolnej przechodzi w ich posiadanie, ale że zdobywają sobie również przewagę w tak zw. zawodach wyzwolonych.

Trzeba jednak przyznać, że i społeczeństwo nasze w Galicji nie jest w danym wypadku bez winy. Polega ona na fałszywym kierunku wychowania, gdyż rodzice najchętniej widzą swych synów na urzędach, dających możność spokojnej egzystencji, natomiast obawiają się dla nich współzawodnictwa w zawodach liberalnych.

Kierunek taki przyczynia się do osłabienia energii, rzutkości, inicjatywy, które w naszych warunkach zwłaszcza są tak niezbędne.

Dopóki więc w Galicji będziemy szli po linii najmniejszego oporu, stosunki nietylko się nie poprawią, lecz będą się stale pogarszały. Sytuacja zaś obecna na zwiokę nie pozwala.

Dokładnie niebezpieczeństwo zalewu żydowskiego w zawodach inteligentnych ilustruje statystyka szkolna. Ostatnia statystyka szkolnictwa galicyjskiego wykazuje, że lista młodzieży polskiej w szkołach średnich (gimnazjach) wzrasta wolniej, niż młodzieży żydowskiej.

Gdy w 1900 | 1 roku uczniów wyznania rzymsko-katolickiego było

Jan SKALMIERSKI Przyjmuje instalacje oświetlenia elektrycznego przenoszenie siły urządzenia stacji elektrycznych, telefonów, motorów i t. p.
Biuro Techniczne II Aleja № 20, tel. № 112. Poleca wszelkie artykuły techniczne i elektrotechniczne.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski Sztukatorski
WYKONYWA RZEBY PO ŁANIKI, ROBOTY BUDOWLANE I KOŚCIELNE
CENY NAJPRZYSTĘPNIEJSZE

Częstoc. 2-ga Aleja 3-cia dom własny. Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-50.
KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI
Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu.

szkody w rozwoju handlu polskiego. Czolem! pp. kupcy zawiercy — początek bardzo dobry. A więc śmiało i wytrwale — naprzód! niech zapal wasz nie będzie „słomianym ogniem”, ale wiecznie jarzącym się „Zniczem”.
I u x.

Z Radomska.

(Koresp. własna „Gońca Czesłoch.”)

— Mir. Kasso w Radomsku.

Inspektor szkół rządowych zawiadomił miejscowych nauczycieli szkołek elementarnych, iż minister oświaty Kasso będzie w Radomsku w poniedziałek, 17 b. m.

Należałoby skorzystać z tej okazji, wybrać delegację i osobiście poprosić ministra oświaty o przyspieszenie pozwolenia na otwarcie w Radomsku wyższej szkoły filologicznej. Taką audjencję uzyskali obywatele z Otwocka. X.

— Instalacja elektryczna.

Na zebraniu radnych i zaproszonych obywateli miasta pod przewodnictwem burmistrza w urzędzie magistrackim zapadła decyzja zaprowadzenia instalacji elektrycznej w Radomsku. Magistrat przedstawił projekt umowy jednej tylko firmy Warszawskiej „Ruskiewicz i Godlewski”, (bez kosztorysu i opracowania), która decyduje się swoim kosztem zbudować elektrownię wraz z kompletnym urządzeniem, instalując na miesiąc 29 żukowych lamp, z dzierżawą 7-letnią; za oświetlenie magistrat obowiązuje się według tego projektu płacić rocznie 4263 ruble. Po upływie dzierżawy miasto ma prawo skupić całe urządzenie, lub też nadal odnowić umowę.

W końcu na wniosek pp.: Katuszewskiego i Szwedowskiego zdecydowano napisać do paru poważniejszych firm elektro-technicznych, żądając od nich kosztorysów i warunków czyli dać możliwość współzawodniczenia paru firmom. Która z nich przedstawi najdogodniejsze warunki, z gwarancją solidnego wykonania, tej będzie powierzona instalacja.

Następne posiedzenie w tej kwestji ma się odbyć za miesiąc.

— Licytacja na szkole.

W miejscowym magistracie odbyła się licytacja na przeróbkę starych budynków koszarowych, wzniesionych w swoim czasie przez komendanturę b. Wojsk Polskich, na szkole elementarną, kosztem 16 tysięcy rubli. Cała falanga przedsiębiorców żydów nawet z Czesłochowy i Piotrkowa stawiała się do przetargu, naturalnie więc utrzymał się cenami konkurencyjnymi żyd. — Z naszych przedsiębiorców był tylko jeden p. Kuchciak, pozostałi podobno o tem wcale nie wiedzieli. A szkoda...

— Nowa placówka.

Został tu utworzony skład węgla, nawozów sztucznych, materiałów budowlanych itp. należący do pp. Jakubowskiego i Kowalczyka.

Dzięki denuncjacji „konkurentów” władze miejscowe poleciły właścicielowi tegoż składu rozobrać zbudowany prowizorycznie kantorek drewniany, nie bacząc na to, iż wiele podobnych składów żydowskich ma takie same budynki drewniane. Ł o m.

Ze świata.

O golenie wąsów.

Austrjackie ministerjum wojny wydało rozporządzenie, w którym zwraca uwagę, że oficerowie austrjacy, stosując się do mody, golą obecnie często wąsy, wbrew istniejącemu od dawna przepisowi.

Przywilej golenia wąsów — jak stwierdza ministerjum — przysługuje

tylko pułkowi dragonów Nr. 14 imienia Windischgracza. Pułk ten gołił wąsy na pamiątkę bitwy pod Kolinem (1757 r.), w której pułk ów, utworzony z gołowaszych młodzieńców, odznaczył się nadzwyczajnym męstwem.

Ach te kobiety.

Jakże trudno jest postępować z kobietami — zwracasz się do nich z ezolobitnym szacunkiem — nazwa cię — wykrochmalonym nudziarzem, gdy traktować je po koleżeńsku, upominają się o przyznawane im względy. Najlepiej pono wcale nie mieć z nimi do czynienia, choć niemiecki filozof Nietzsch radził inaczej — zbliżać się, ile potrzeba, lecz zawsze... z batem. Jest to jednak rada ordynarnego teoretyka — najlepiej bat zastąpić kwiatem.

Elektryczna maszyna do bicia w skórę.

Amerycy nie braknie nigdy konceptu i pomysłu, o ile idzie o przodowanie światu, bez względu na to, w jakiej dziedzinie.

Wedle sprawozdania nadinspektora szkolnego Wilsona Fouike w mieście Huntington (w Wirginii) istnieją dwie szkoły, w których zaprowadzono obecnie elektryczne maszyny do bicia uczniów w skórę.

Obie te szkoły wiele dotychczas sprawiały kłopotu władzom szkolnym ponieważ uczęszczająca do nich młodzież bardzo była rozpuszczona i stale zasługiwała na kary.

Obecnie z rozpoczęciem roku szkolnego, przybył do gmachu szkolnego stolarz z elektrotechnikiem i w jednej z bocznych sal rozpoczęli ustawianie jakiegoś aparatu, który obudził wkrótce ogromną ciekawość wśród uczniów.

Niedługo jednak potem nadeszła sposobność zaspokojenia ich niepokromionej ciekawości: nowy aparat był — jak się okazało — maszyna elektryczna do bicia w skórę. Aparat daje w przeciągu sekundy pięć uderzeń a pierwsi uczniowie, którzy mieli sposobność zapoznania się z nim bliżej, wyrażają się o tym „nowym środkiem pedagogicznym” z całym uznaniem, niepozabawionem zresztą pewnej melancholijnej nuty.

U nas wala w skórę tradycyjnie po dawnemu, a tam nawet szkolne „trzepanie” skóry potrafiąno zmechanizować.

Niema to, jak amerykańska hurtowa produkcja!

Amerykanki przeciw sufrażystkom.

Znana przywódczyni sufrażystek angielskich, p. Pankhurst, znajduje się obecnie w drodze do Ameryki Połnocnej, gdzie ma zamiar odbyć podróż agitacyjną w sprawie głosowania dla kobiet i wygłosić w tej kwestji cały szereg odczytów w ważniejszych miastach amerykańskich.

Kaucjonowane biuro

nauczycielskie Stanisławy Ligęzówny, Teatralna 26. Rekomenduje nauczycielki, froeblianki, ochroniarki, bony. Biuro otwarte od 9 rano do 6 p. p.

Po piera ie swoich.

Oleczeniu chorób płucnych.

Ze środków lekarskich wprowadzonych ostatnio do lecznictwa przeciw chorobom płucnym na pierwszym miejscu postawić należy FAGOSOL, ponieważ tenże wstępny bojem wyrugował wszelkie dotychczas znane środki przeciw chorobom płucnym. Przekonano się albo wiem, że FAGOSOL wywiera dodatni wpływ na wszelkie przejawy towarzyszące suchotom płuc i że FAGOSOL działa zabójczo na znajdujące się w płucach bakterje, stanowiące przyczynę chorób płucnych.

Prócz tego FAGOSOL z wymienitym wynikiem stosowany jest przy bronchicie, kokluszku, astmie, influenzy oraz leczy wszelkie zastarzałe kaszle i katary płuc.

Można przytoczyć tysiące wypadków, w których choroby płucni tylko dzięki FAGOSOLowi odzyskali siły.

Lekarze na mocy doświadczeń o rzekli, że FAGOSOL jest bardzo cennym środkiem przeciw chorobom płucnym, wobec czego stosować należy FAGOSOL w tych wypadkach, gdzie trzeba działać szybko i energicznie. Żądać we wszystkich aptekach. Reprezentant: Towarzystwo (CHEMIKOL) — Warszawa. 0906

POKOST C. Ch. Szmidta w Rydze
oraz wszelkiego rodzaju — **Farby i Gips**
Poleca: skład materiałów aptecznych i farb
Wacława ORŁA
w Czesłochowie, III Aleja 46.

BOL GŁOWY, MIGRE
NATYCHMIAST USUWA
MIGRE NO NERVOSIN
BEZ WĄRUNKOWO FEWNY I PIESZ
KONLWY ROS URWY SZOZIE
STANOWI PRZECZYK
WIEC ZADAC „APTEKACHISKE. APT.
PROSZKOW WYRABIANYCH TYLKO
„PŁOCNU” z PODPISEM WYNAJAZCY
A. GAŚCIEWIEGO na zaszty. PROŚTETKU

Nowości!
praktyczne dla wszystkich! Cennik ilustrowany, wysłany darmo. W. Jezewski — Warszawa, ul. Żorawia Nr. 4. 0910

Lokal
Aleksandrowska Nr. 8, w osobnym domu z ogrodem, złożony z 6 pokoi z wszelkimi wygodami do wynajęcia. Informacji udziela p. Buhle, Przedsiębiorstwo Budowlane III Aleja Nr. 53.

Zakład Zaraz
Bronowicko-Galwaniczny do wynajęcia lokal zbudowany na fabryczkę w do- B-ci Lachowickich w Czesłochowie, II-ga Aleja brym punkcie. Wiadomość w Adm. Gońca. 0998

Rb. 12,000
potrzebne na I-szy numer hypoteki. Wiadomość w Administracji Gońca. 1639

Sklep
do wynajęcia ul. św. Władysława Nr. 11. 1645—
Nowo otworzony skład STOLARSKO-MODELARSKI B-ci Hal-kiewicz, Jasnogórka 8.
Do wynajęcia od Nowego Roku lokal z wszelkimi nowoczesnymi wygodami od frontu w Alejach. Wiadomość w Adm. Gońca. 0897—

Sklep
spozyczyć w dobrą punkcie do sprzedania tanio Wiadomość w Administracji Gońca 1746

Sklep
spozyczyć do sprzedania Mikołajewska 19 w suterynie 1649

Oprawa
obrazów tanio w księgarni M. LPSKIEJ w Czesłochowie II Aleja 23

Laxin zawierając kwas owocowy wywołuje łagodne wypróżnienie bez żadnych uciążliwości.
Do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych
Wystrzegać się naśladownictwa! Prawdziwe i świeże karmelki „Laxin” wyłącznie w zielono-białych pudełkach.

DOM HANDLOWY
Zdzisław RYLSKI
Czesłochowa, II Aleja № 20. Telefon 83.

Posadzki i licówki terrakotowe płytki glazurowane na spodach terrakotowych i kaolinowych, dachówki (marsylska, szwajcarska, karpówka i wieżowa), rury drenowe (sączki), cegła ogniotrwała, posadzki i klepki dębowe siatki metalowe z metalu rozciąganego, listwy ochronne do stopni schodowych i narożniki do krawędzi murów, papa do okrycia dachów smoła i karbolineum.